

Raadsinformatiebulletin

Valkenburg, 27 augustus 2019

Betreft: plan van aanpak voor personen met verward gedrag
Registratienummer: 19.46

Geachte raadsleden,

Hierbij informeer ik u nader over de diverse projecten die uitgevoerd worden in het kader van het plan van aanpak voor personen met verward gedrag (zie raadsinformatiebulletin 18.50 d.d. 15 november 2018).

Het plan van aanpak bestaat uit twee onderdelen:

- Bevorderen van de leefbaarheid in buurten en het normaliseren van de omgang met psychische kwetsbaarheden bij personen in de samenleving. Het stimuleren van begrip en zorg voor elkaar zijn hierbij de centrale thema's. Hieronder vallen met name de projecten Community Aanpak, Maatjesproject Humanitas, de trainingen Mental Health First Aid, en het Steunpunt Crisiskaart.
- Opschalingsmogelijkheden voor als er nadere (professionele) zorg nodig is, in een sluitende aanpak en een goede samenwerking tussen burgers en professionals. Hieronder vallen de projecten Meldpunt niet-acuut en de Wijk GGD'er, Time out voorzieningen Zuid-Limburg, Crisisvoorziening Maatschappelijke Zorg Maastricht-Heuvelland, Passend Vervoer en het Verbindingspunt Informatie en Advies (VIA) Zorg & Veiligheid.

Doordat de projecten nu enige tijd lopen kunnen wij op hoofdlijnen de stand van zaken van de verschillende projecten duiden. U treft in de bijlage aan de diverse projecten en de actuele stand van zaken.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

drs. R. Meijers
Wethouder Sociaal Domein

Bijlage

1. Leefbaarheid in buurten en normalisering

1.1. Community Aanpak - Dicht bij Huis

In de regio Maastricht-Heuvelland zijn in samenwerking met de Welzijnsorganisatie Trajekt in de loop van het project tien buurtdialogen over 'personen met verward gedrag' georganiseerd. Hiertoe werd de film "Ik wist niet dat je met die mensen kon praten" gebruikt als instrument. Ervaringsdeskundigen, bewoners, ondernemers, en professionele samenwerkingspartners uit de buurten namen deel aan deze dialoogsessies. In onze gemeente heeft deze buurtdialoge op 21 mei jl. plaatsgevonden.

De dialogen leveren meer inzicht op in verward gedrag, ze vergroten het begrip voor mensen met verward gedrag, mensen weten beter bij wie ze met vragen terecht kunnen en de samenwerking tussen bewoners, vrijwilligers en professionals is verbeterd. Het project leert ons dat de dialoog nog lang niet klaar is en misschien ook nooit klaar of afgerond zal zijn. Steeds meer mensen die (soms) kampen met psychische problemen wonen in buurten en niet meer in instellingen. Dat vergt van gemeenten, zorginstellingen, bewoners, cliënten en politie dat we met elkaar leven, van elkaar weten en elkaar tijdig weten te vinden.

Deze manier van buurtgesprekken wordt geïntegreerd in de reguliere methode van het opbouwwerk van Trajekt. Het thema *verward gedrag* zal in verschillende vormen en samen met andere thema's op de agenda van de verschillende buurten terugkomen.

De gemeente is subsidiënt en stimuleert buurtdialogen over thema's die spelen in buurten om zorg en begrip te vergroten. Tevens willen we mensen informeren over de zorgpartners die zij eventueel kunnen inschakelen.

1.2. Maatjesproject Humanitas

Via de reguliere subsidie van Humanitas worden ook kwetsbare personen gekoppeld aan een maatje. Goed opgeleide vrijwilligers geven mensen met verward gedrag een steuntje in de rug bij het aangaan van sociale contacten om eenzaamheid terug te dringen en te participeren in de maatschappij. In 2017 werden 21 deelnemers gekoppeld aan vrijwilligers. In 2018 werden 35 deelnemers gekoppeld aan vrijwilligers. **De gemeente Valkenburg aan de Geul is subsidiënt via een reguliere subsidie en stimuleert zorg en begrip voor elkaar.** Humanitas is werkzaam in Zuid Limburg.

1.3. Mental Health First Aid en Mental Health First Aid Jeugd

In 2018 hebben 150 professionals en vrijwilligers met succes deze cursus gevolgd en afgesloten in Maastricht-Heuvelland. Het project wordt voortgezet 2019 en 2020. **Ook professionals en vrijwilligers uit onze gemeente hebben aan deze cursus deelgenomen of hebben zich opgegeven voor de toekomstige cursussen.** Hiervoor wordt tevens (vervolg)subsidie aangevraagd bij ZonMw. Komend najaar starten de cursussen MHFA. Tevens wordt de cursus Mental Health First Aid Jeugd aangeboden. De cursus MHFA-Jeugd is speciaal bedoeld voor volwassenen die werken of leven met jongeren in de leeftijd van 12-24 jaar. Psychische klachten manifesteren zich vaak al in deze leeftijdscategorie (12-24 jaar). Het omgaan met deze klachten vergt echter een andere aanpak dan bij volwassenen. De gemeente is (in samenwerking met ZonMw) financier van deze cursussen. We willen kennis, handelingsvermogen, zorg en begrip vergroten.

1.4. Crisiskaart

Een initiatief van ervaringsdeskundigen (Platform OGGZ) dat wordt ondersteund door Stichting Zorgbelang Limburg. Een project dat plaatsvindt op Zuid-Limburgse schaal, **waarbij ook cliënten uit onze gemeente in aanmerking kunnen komen voor een crisiskaart.** Het project duurt 24 maanden (tot najaar 2020). Namens de regiogemeenten neemt gemeente Maastricht deel aan de begeleidingsgroep. De eidevaluatie volgt in het najaar 2020.

Tussentijds blijkt echter dat het aantal gemaakte crisiskaarten achterblijft bij de doelstelling (doelstelling is minimaal 100 crisiskaarten, momenteel zijn er nog slechts 17 crisiskaarten gemaakt sedert september 2018). Komende tijd wordt daarom extra aandacht gegeven aan werving zodat crisiskaart consulenten hun kennis in de praktijk omzetten in meer crisiskaarten voor degenen die ze nodig hebben. Via de begeleidingsgroep wordt het project ondertussen gemonitord. Waarbij we

vanuit de Zuid-Limburgse gemeenten blijven benadrukken dat het wenselijk is om ook deskundigheid van andere ervaringsdeskundigen (bijvoorbeeld mensen die werken voor een specifieke zorginstelling) te benutten voor het maken van crisiskaarten. In dit project zijn de gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen co-financiers.

2. Opschalingsmogelijkheden voor nadere (professionele) zorg

2.1. Meldpunt niet acuut

Het meldpunt voor niet-acute situaties van verward gedrag wordt vormgegeven door de GGD Vangnet. Mensen met zorgen voor hun naasten of burens kunnen dit hier melden. GGD Vangnet onderzoekt dan of de betrokkene al bekend is bij zorg- of hulpverleners en geeft het signaal dan door. Indien de betrokkene niet bekend is, gaat een Vangnetmedewerker/Wijk GGD'er op bezoek en zorgt ervoor dat de betrokkene de passende zorg krijgt. **Onze gemeente subsidieert het vangnet al een aantal jaren. Ook is het vangnet betrokken bij het sociaal team en bij het Integraal Veiligheidsoverleg Valkenburg (IVOV).**

De bereikbaarheid- en beschikbaarheidstijden van het meldpunt GGD (Vangnet OGGZ) zijn sinds 1 november 2018 voor regio Maastricht Heuvelland verruimd. Via het telefoonnummer 088- 880 50 16 is GGD Vangnet dagelijks bereikbaar van 8.30 tot 21 uur. Deze verruiming heeft ertoe geleid dat van 1 november 2018 tot en met 30 april 2019 het Vangnet OGGZ 30 keer buiten kantoor tijden is gebeld. In diezelfde periode hebben er 78 telefoontjes tijdens de (verruimde) kantoor tijden plaatsgevonden. De Provincie Limburg heeft met een subsidie mede bijgedragen aan het verruimen van de beschikbaarheids- en de bereikbaarheidstijden.

Gaat het om acute situaties dan is hiervoor zoals gebruikelijk het algemeen alarmnummer 112 beschikbaar. Immers van hieruit kunnen de hulpdiensten Politie en Ambulance direct worden in gezet. In de meldkamer zijn opgeleide mensen aanwezig die een goede eerste inschatting kunnen maken van de aard en urgentie van meldingen. Dit meldpunt is 24/7 beschikbaar.

2.2. Wijk GGD'er

De pilot Wijk GGD'er is per 1 januari 2019 van start gegaan als onderdeel van het Vangnet OGGZ. De medewerkers van GGD Vangnet (= bemoeizorg) gaan de buurt in om preventiever te kunnen werken. Het is de bedoeling dat hierdoor mensen in een eerder stadium in beeld komen bij de bemoeizorg/GGD Vangnet waardoor eerder hulp ingeschakeld kan worden. De eerste maanden is vooral geïnvesteerd in informatievoorziening en zichtbaarheid van de Wijk GGD'er bij ketenpartners.

Bij 11 organisaties/ketennetwerken is er een presentatie gegeven over de Wijk GGD'er. Naar aanleiding van de presentaties zijn de lijntjes naar bijvoorbeeld de wijkagenten verstevigd, men weet elkaar snel te vinden en de Wijk GGD'er en wijkagent bezoeken geregeld samen een zorgelijke situatie. De Wijk GGD'er sluit verder aan bij ketennetwerken, zoals de sociale teams, waar het vooral gaat om inzet van expertise van de Wijk GGD'er in de vorm van advies, samen op huisbezoek of deelname aan een multidisciplinair overleg. In veel gevallen blijft de verantwoordelijkheid van de casus bij de adviesvrager, indien nodig neemt de Wijk GGD'er de casus over en wordt het een melding bij het Vangnet OGGZ.

Van januari tot en met april 2019 is het aantal adviesvragen/meldingen bij Vangnet/Wijk-GGD'er met 24% gestegen ten opzichte van diezelfde periode in 2018. De Provincie Limburg heeft met een subsidie mede bijgedragen aan de pilot Wijk GGD'er.

De Wijk GGD'er zal na de zomer worden uitgenodigd bij het sociaal team en bij het IVOV.

2.3. Time-out Voorziening Zuid-Limburg

Deze voorziening is bedoeld voor personen die niet in aanmerking komen voor opname bij de Geestelijke Gezondheidszorg maar die ook niet naar huis kunnen en een korte tijd (24 uur) tot rust moeten komen. Hiervoor worden 4 bedden beschikbaar gesteld, 2 in Maastricht en 2 in Landgraaf voor mensen uit de hele regio Zuid-Limburg. **Dus ook voor inwoners uit onze gemeente.** De pilot is gestart (met subsidie ZonMw) in september 2018 en loopt tot september 2019. In de praktijk blijkt dat er veel minder een beroep gedaan wordt op de time-out bedden dan van tevoren werd ingeschat. Bij aanvang werd ingeschat dat op jaarbasis 150 mensen op deze manier tijdelijk konden worden opgevangen. Tot heden is er echter slechts in 5 gevallen hiervan gebruik gemaakt. In het

najaar volgt een eindevaluatie. Mocht de huidige situatie gelijk blijven dan krijgt dit project geen vervolg in Maastricht Heuvelland. Tevens omdat in deze regio ook het project crisisvoorzieningen maatschappelijke zorg loopt.

Het project is gestart met subsidie van ZonMw en **onze** gemeente neemt deel aan het project en volgt (en handelt naar) de ontwikkelingen zoals hierboven geschetst.

2.4. Crisisvoorzieningen Maatschappelijke Zorg

Sinds 1 augustus 2018 wordt in de regio Maastricht/Heuvelland de pilot 'Crisisvoorzieningen Maatschappelijke Zorg' gerealiseerd. Deze pilot bestaat uit een Regiecentrum in de Mariastraat en verschillende vormen van crisiszorg, variërend van intensieve zorg thuis tot crisiszorg met verblijf, bedoeld voor mensen die acuut zorg of ondersteuning nodig hebben als gevolg van psychische of psychosociale problemen, maar die niet bij de GGZ-crisisdienst terecht kunnen. **Ook inwoners uit onze gemeente kunnen hier terecht.** In de pilot werkt de gemeente Maastricht samen met verschillende zorgaanbieders (Levanto, Koraalgroep, Leger des Heils, AltraCura en Mondriaan) en met de GGD Zuid-Limburg. De gemeente Eijsden-Margraten participeert als regiogemeente ook in de pilot.

De bevindingen tot nu toe zijn positief. Inmiddels zijn zo'n 100 cliënten gezien door de medewerkers van het meldpunt, waarvoor zo'n 25 arrangementen zijn ingezet. De reden voor inzet arrangement is vrijwel steeds dakloosheid in combinatie met problemen op diverse leefgebieden (schulden, geen inkomen, psychische of andere gezondheidsproblemen etc.). Het betreft veelal mannen (slechts 1 op de 4 cliënten is vrouw) tussen de 25 en 45 jaar. De cliënten waarvoor geen arrangement nodig was, werden veelal door (terug)verwijzing naar reguliere zorg of naar andere meer passende voorzieningen geholpen.

De pilot loopt nog tot na de zomer. De pilot is onderdeel van de transformatie van de maatschappelijke opvang en het is dan ook de bedoeling dat (onderdelen van) de huidige pilot structureel ingebed worden in de nieuw in te richten maatschappelijke opvang. In het najaar 2019 zijn hierover nadere voorstellen te verwachten. Het project wordt grotendeels gefinancierd met subsidie van ZonMw.

2.5. Passend Vervoer

Van april 2018 tot april 2019 liep er op Zuid-Limburgse schaal een experiment met passend vervoer, zogenaamde psycholance, voor personen met verward gedrag. Uit de evaluatie van dit experiment bleek dat het aantal vervoersbewegingen fors achterbleef bij de prognose. En dat de samenwerking tussen de verschillende partners niet optimaal was. De aanrijtijden waren te lang, waardoor politie aangaf dat zij vaak toch zelf voor het vervoer zorgde. Overigens werd bij de ritregistratie niet geregistreerd in welke gemeente de psycholance is ingezet.

Bovenstaande heeft ertoe geleid dat het concept is aangepast en er versneld een nieuw initiatief ontwikkeld is dat per 1 april 2019 voor het vervoer voor personen met verward gedrag zorgt. GGD -ambulancedienst (Regionale Ambulancevoorziening (RAV)), Mondriaan en Zuyderland ontwikkelden een systeem voor geheel Zuid-Limburg, waarbij:

1. Een betere en snellere beschikbaarheid/aanrijtijd van vervoer mogelijk wordt, aangezien deze ritten onderdeel worden van het totale takenpakket van de RAV. (Bij de eerdere pilot was de RAV niet bij de uitvoering van vervoer voor deze personen betrokken).
2. Triage ter plekke kan worden uitgevoerd door een GGZ- en somatisch deskundige, aanwezig op de auto. Hierdoor is meteen duidelijk waarnaar de persoon vervoerd moet worden (ziekenhuis, GGZ-crisisdienst of MZ-crisisopvang/Time-out).

Dit nieuwe concept is opnieuw als project opgestart en wordt gaandeweg verder ontwikkeld. De regionale samenwerkingspartners hebben gekozen voor één ambulancedienst bij zowel somatiek als psychiatrie. Deze inclusie levert geen stigma op dat een passend vervoer middel mogelijk oproept. De ambulance heeft gekwalificeerd personeel, een keuze voor de inzet van een passend voertuig en extra bevoegdheden in het gebruik van het wegverkeer.

De procedure is als volgt: als zich een acute situatie voordoet, dan wordt dit gemeld bij de Meldkamer 112. Hier zit gekwalificeerd personeel dat goed kan inschatten welke hulpdienst

ingeschakeld moet worden (politie, ambulance, brandweer en nu dus ook ambulance bij verward gedrag). Ingeval vervoer nodig is, wordt deze door de Meldkamer ingeschakeld. Deze ambulance wordt bemand door deskundigen op somatisch en GGZ gebied. Ter plekke wordt triage uitgevoerd, waarna de persoon vervoerd wordt naar de geschikte plek (naar huis, ziekenhuis, Crisisdienst Vijverdal of crisisvoorziening Maatschappelijke Zorg).

Dus via 112 kan de ambulance voor verward gedrag en/of somatiek worden ingezet. Ook als de politiepatrouille inschat dat er een ambulance (voor vervoer en beoordeling) nodig is, moet dit via de Meldkamer 112 geregeld worden.

Participanten aan dit project zijn de gemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard en de zorgverzekeraars CZ en VGZ, en natuurlijk de samenwerkende partners RAV, Mondriaan en Zuyderland. In april 2020 vindt evaluatie plaats en worden voorstellen gedaan voor evt. reguliere voortzetting.

2.6. Verbindingspunt Informatie en Advies (VIA) Zorg & Veiligheid (voorheen Knooppunt)

Het Verbindingspunt Informatie en Advies (VIA) Zorg en Veiligheid vormt een punt waar de verbinding wordt gelegd tussen de ketenpartners in de straf- en zorgketen. In dit punt worden meldingen geanalyseerd, verrijkt en van aanpak voorzien. De informatie en/of de casus wordt doorgezet, zodat ketenpartners effectieve zorg en ondersteuning kunnen verlenen doordat informatie op het juiste moment op de juiste plaats aanwezig is. Dit VIA bestrijkt de regio Zuid-Limburg en is vanaf juni 2019 fysiek vormgegeven bij het Veiligheidshuis Westelijke Mijnstreek. Het pilotproject wordt voor de duur van 1 jaar financieel gesteund door het ministerie Veiligheid en Justitie. Via het Veiligheidshuis zijn gemeenten Maastricht, Heerlen, Kerkrade en Sittard-Geleen partner bij de uitvoering van bovenstaand verbindingspunt. **Het Veiligheidshuis Maastricht werkt ook voor onze inwoners.**